

У складу са одредбама чланова 3. и 14. Програма усклађености предузећа, на приједлог Управе ЗЕДП “Електро-Бијељина” а.д. Бијељина, уз препоруку Одбора за ревизију број:6380/23, Надзорни одбор предузећа на сједници одржаној дана 19.06.2023. у Бијељини, доноси:

Кодекс понашања управе и запослених, у вези са Програмом усклађености

Члан 1.

(правно-регулаторни основ)

Одредбама члана 48. Закона о електричној енергији Републике Српске (Сл. Гласник РС број: 68/20, у даљем тексту: Закон), оператору дистрибутивног система (у даљем тексту ОДС) је наложено доношење Програма усклађености којим се успостављају специфичне политике, мјере и процедуре којима се промовише, активно проводи и ефективно надзире транспарентно, објективно и недискриминирајуће обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије у складу са условима дозволе за обављање дјелатности коју је издала Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (у даљем тексту РЕРС). Програмом усклађености ОДС-а је члановима 3. и 14. планирано доношење Кодекса понашања управе и запослених у циљу обезбјеђења провођења одредби дефинисаних Програмом усклађености.

Члан 2.

(циљеви Кодекса понашања)

Циљеви које је потребно остварити доношењем и провођењем мјера обухваћених Кодексом понашања су:

- 1) Спречавање дискриминације, промовисање објективности и транспарентности у пружању јавне, регулисане услуге од општег интереса дистрибуције електричне енергије;
- 2) Осигуравање досљедне примјене Програма усклађености како од стране управе, тако и од стране свих запослених у ОДС-у;
- 3) Успостављање ефикасног механизма надзора над провођењем прописаних мјера од стране управе и запослених у ОДС-у.

Члан 3.

(предмет Кодекса понашања)

Кодексом понашања се прописују:

- 1) Правила понашања управе и запослених која обезбјеђују независност управе, непристрасност ОДС-а, равноправан третман и објективност према свим корисницима услуга и осталим учесницима на тржишту електричне енергије, транспарентност и заштиту комерцијално осјетљивих података;
- 2) Захтјеви за запослене у ОДС-у, који укључују професионално дјеловање на правичан и етички начин када наступају у име ОДС-а;
- 3) Обавеза запослених, укључујући и управу, да службенику за усклађеност обезбједе потпун и несметан увид у податке и документацију;
- 4) Недвосмислено утврђене обавезе запослених, укључујући управу ОДС-а, у вези са ограничењем приступа просторијама у којима су смјештена службе које обављају виталне пословне процесе (диспечерски центри за управљање дистрибутивном мрежом) и просторијама у којима је смјештена витална ИТ опрема (сервер сале);

- 5) Недвосмислено дефинисане забране и ограничења за чланове управе ОДС-а у погледу сукоба интереса, као што је посједовања акција у повезаним предузећима у систему МХ ЕРС-а, права избора у сазиве управе и надзорних одбора Матичног предузећа и повезаних предузећа у систему МХ ЕРС-а, те пружања услуга за дијелове МХ ЕРС МП-а који обављају неку од тржишних дјелатности;
- 6) Забрану запосленима и управи да врше дискриминацију између корисника система/купаца у зависности од њиховог снабдјевача/трговаца (балансно одговорних страна), да промовишу услуге једног снабдјевача у односу на остале, да обезбјеђују информације, подршку и материјале или услуге за ВИК и повезана предузећа на начин који одступа од осталих тржишних учесника;
- 7) Начин поступања по пријавама запослених као и корисника услуга, а које се односе на кршење одредби Програма усклађености и Кодекса понашања, те јасно дефинисане мјере које морају бити предузимане по питању кршења ових одредби, чије је провођење у надлежности тијела одговорног за изрицање дисциплинских мјера, а све у складу са Правилником о дисциплинској и материјалној одговорности радника;
- 8) Забрана вршења репресије над лицима која су извршила пријаву нарушавања интегритета или учествују у истрази коју води службеник за усклађеност или друга лица;
- 9) Обавеза службеника за усклађеност да присуствује поступцима који се воде по основу нарушавања Програма усклађености и Кодекса понашања.

Члан 4.

(обавезе чланова Управе)

- 1) Чланови управе Предузећа су дужни поштовати одредбе прописане важећом законском регулативом, подзаконским актима, техничким нормативима, Статутом Предузећа, Етичким кодексом, Програмом усклађености и другим нормативним и осталим актима;
- 2) Члановима Управе ОДС-а није дозвољено учешће у сазивима органа управљања МХ ЕРС МП и других чланица ВИК, као и других учесника на тржишту електричне енергије;
- 3) Члановима Управе је забрањено учешће у радњама које подлијезу сукобу интереса, као што је посједовања акција или пружање личних професионалних услуга за дијелове МХ ЕРС-а који обављају неку од тржишних дјелатности, као и других учесника на тржишту електричне енергије;
- 4) Управа оператора дистрибутивног система је дужна у сваки пословни однос ступати водећи рачуна о поштовању начела недискриминације, заштите слободе конкуренције и транспарентности, без омогућавања стицања повољнијег положаја за било ког учесника на малопродајном тржишту електричне енергије, укључујући МХ ЕРС МП и остала зависна предузећа у систему МХ ЕРС-а;
- 5) Управа је дужна обезбједити да се сви економско-финансијски односи између вертикално интегрисане компаније или неког другог предузећа у оквиру МХ ЕРС и ОДС-а уређују закључивањем уговора о свакој конкретној услузи која се извршава за потребе оператора дистрибутивног система од стране ВИК-а (или неког другог предузећа у оквиру МХ ЕРС) или за потребе ВИК-а (или неког другог предузећа у оквиру МХ ЕРС) од стране ОДС-а, којим се дефинише врста, обим и трошкови извршавања такве услуге. Ови уговори морају бити конкурентни и недискриминаторски у односу на могуће друге понуђаче, засновани на тржишним принципима на начин који неће довести до унакрсног субвенционисања, као и достављени РЕРС-у на увид и знање;

- 6) Управа ОДС-а и ВИК закључују општи и посебне споразуме о обављању заједничких послова за потребе ОДС-а (Service Level Agreement - SLA уговор);
- 7) Члановима Управе ОДС-а је строго забрањено учествовати у било каквим коруптивним радњама, те примаће било каквих поклона у вези са обављањем професионалне дјелатности;
- 8) Управа и њени чланови су дужни:
  - a) Доносити независно, ефикасно и правно ваљано свакодневне одлуке које се односе на организацију рада предузећа и средства за погон, одржавање и развој дистрибутивног система,
  - b) Организовати рад ОДС-а на најефикаснији и најефективнији начин у складу са понашањем доброг домаћина и одговорног привредника, те распоредити запослене на радна мјеста у складу са њиховим знањима, звањима и професионалним вјештинама,
  - c) Перманентно анализирати расположивост финансијским, техничким, кадровским и организационим ресурсима потребним за несметано обављање дистрибутивне дјелатности, те предузимати мјере с циљем очувања пословне стабилности,
  - d) Самостално доносити све оперативне одлуке по питању погона и одржавања дистрибутивног система у функцији обављања дјелатности дистрибуције, те појединачне одлуке о инвестицијама уколико су исте обухваћене одобреним финансијским оквиром за планове пословања и инвестиција,
  - e) Самостално уређивати процес рада, организовати и систематизовати радна мјеста и послове, одлучивати о правима и санкционисању запослених и њиховом распоређивању на радне задатке и послове, доносити друга акта којима се, у складу са релевантном законском регулативом и подзаконским актима, води рачуна о процјенама ризика по безбједност и здравље на раду, радној и животној средини, као и о заштити од пожара,
  - b) Успоставити механизам чувања повјерљивих, комерцијално осјетљивих података и ограниченог приступа просторијама ОДС-а, а све у функцији једнаког, недискриминаторског односа према свим корисницима услуга,
  - c) Спријечити сваки случај дискриминаторског или необјективног понашања према корисницима услуга за који имају сазнање,
  - d) Промовисати и обезбједити досљедну примјену захтјева Програма усклађености и овог Кодекса понашања,
  - e) Спријечити сваки сличај сукоба интереса за који имају било какво сазнање,
  - f) Обезбједити службенику за усклађеност увид у сва документа у посједу ОДС-а, као и присуство на свим састанцима органа предузећа,
  - g) Поступати правовремено и одговорно по пријавама и приједлозима које добије од службаника за усклађеност и других запослених.

Члан 5.

(обавезе запослених)

- 1) Запослени Предузећа су дужни поштовати одредбе прописане важећом законском регулативом, подзаконским актима, техничким нормативима, Статутом Предузећа, Етичким кодексом, Програмом усклађености и другим нормативним и осталим актима;
- 2) Сви запослени су дужни да се обраћају трећим лицима и колегама с поштовањем, добром вјером, искрено и културно;

- 3) Запослени самостално у складу са овлаштењима и на начин прописан Законом о електричној енергији, подзаконским актима која уређују дјелатност дистрибуције електричне енергије, правилима и техничким прописима који уређују рад дистрибутивног система, уз обезбијеђену непристрасност у односу на све кориснике услуга, у транспарентним поступцима одлучују о захтјевима за приступ дистрибутивној мрежи и пружање услуге дистрибуције свим заинтересованим корисницима/учесницима на тржишту електричне енергије;
- 4) Свим запосленим је строго забрањено учествовати у било каквим коруптивним радњама, те примање било каквих поклона у вези са обављањем професионалне дјелатности;
- 5) Сваки запослени је дужан да, у складу са својим овлаштењима, свим заинтересованим странама пружа све информације на транспарентан, објективан и непристрасан начин;
- 6) Запослени су дужни захтјеве, упите, приговоре и слично корисника мреже по правилу рјешавати по редослиједу њиховог запрамања у прописаним роковима;
- 7) Забрањено је да се врши дискриминација између корисника дистрибутивног система у зависности од њиховог снабдјевача, те промовисање услуге једног снабдјевача у односу на остале и обезбјеђење информација, подршке и материјала или услуга за ВИК и повезана предузећа на начин који одступа од осталих тржишних учесника;
- 8) Руководиоци организационих дијелова ОДС-а, као и остали запослени, су дужни обезбједити да су пословне просторије оператора дистрибутивног система у којима се обављају правни, економски и административни послови у вези са дистрибуцијом електричне енергије и управљањем дистрибутивним системом, набавком електричне енергије за потребе покривања дистрибутивних губитака и свих других роба и услуга у функцији обављања основне дјелатности, као и сви послови прикупљања, обраде, анализа, чувања и архивирања повјерљивих и комерцијално осјетљивих података и документације којом оператор дистрибутивног система располаже, физички потпуно одвојене и заштићене од приступа неовлаштених и трећих лица;
- 9) Руководна лица и запослени у сектору управљања мрежом су дужни обезбједити рестриктиван приступ пословним просторијама у којима се обављају послови управљања дистрибутивним системом, при чему је приступ дозвољен само запосленим на тим пословима и лицима са посебним одобрењима која издаје Управа оператора дистрибутивног система;
- 10) Руководиоци и запислени у ИТ служби Предузећа су дужни обезбједити контролу приступа ИТ системима, софтверским рјешењима која су у функцији аутоматизације извршавања пословних процеса, софтверским платформама, те их заштитити од неовлашћеног приступа трећих лица, укључујући запослене у вертикално интегрисаној компанији и повезаним предузећима. У случајевима заједничког кориштења информационих или телекомуникационих система на нивоу МХ ЕРС МП (SAP, SCADA и слично) дужни су омогућити приступ подацима ОДС-а само овлашћеним лицима ОДС-а и лицима из ВИК којим управа ОДС-а изда званично овлаштење за приступ одређеним подацима;
- 11) Сви запослени су дужни обезбједити потпуну заштиту података свих корисника услуга;
- 12) Запослени су дужни омогућити службенику за усклађеност приступ у просторије и увид у сва документа и податке без икаквог одлагања;
- 13) Свако примјеђено кршење одредби Програма усклађености и овог Кодекса сваки запослени је дужан без одлагања пријавити свом непосредном руководиоцу и службенику за усклађеност.

Члан 6.

(обавезе ангажованих трећих лица)

- 1) Ангажованим трећим лицима се сматрају сва правна и физичка лица која имају закључен уговор или споразум са ОДС-ом о вршењу услуга или радова за потребе ОДС-а, а нису запослени у ОДС-у;
- 2) Све одредбе Програма усклађености и Кодекса понашања које се односе на управу и запослене у ОДС-у примјењују се и на ангажована трећа лица у периоду ангажовања или након његовог истека, а у складу са склопљеним уговором о ангажовању;
- 3) Обавеза поштовања Програма усклађености и Кодекса понашања се за ангажована трећа лица посебно односи на заштиту повјерљивих и комерцијално осјетљивих информација до којих су ангажована трећа лица дошла у току ангажмана, што се посебно прописује уговором о ангажовању;
- 4) Ангажована трећа лица, као и сви запослени у ОДС-у, потписују изјаву да су упознати са одредбама Програма усклађености и Кодекса понашања и обавези њиховог поштовања, те са могућим санкцијама у случају кршења истих;
- 5) Санкције за кршење одредби Програма усклађености и Кодекса понашања за ангажована трећа лица одређује Управа ОДС-а у складу са уговором о ангажовању, врсти и начину ангажмана, врсти и посљедицама кршења одредби, те законским могућностима за изрицање санкција.

Члан 7.

(санкционисање кршења одредби Програма усклађености и Кодекса понашања)

- 1) Статутом ОДС-а јасно дефинисати разлоге за смјену појединих чланова или комплетне управе ОДС-а, а који се могу односити искључиво на лоше пословне резултате, кршење начела Етичког кодекса и Кодекса понашања, неиспуњавање обавеза у складу са важећим законима, додјелу уговора о набавци супротно важећем закону, учешће у сукобу интереса, учешће у активности која је забрањена Законом о јавним предузећима, неподношење захтјева за одговарајуће одобрење активности ограничених Законом о јавним предузећима, свјесно или несвјесно давање овлашћења за обављање ограничене активности чија је посљедица материјална штета предузећу, извршење кривичног или другог противправног дјела којим се узрокује материјална штета. Смјене не могу зависити од органа који се баве тржишним електроенергетским дјелатностима;
- 2) Сви запослени, укључујући управу и службеника за усклађеност, су дужни без одлагања пријавити свако примјеђено кршење одредби Програма усклађености и Кодекса понашања;
- 3) Непосредни руководилац лица које је поднијело пријаву или службеник за усклађеност ако је запримио пријаву, о пријави обавјештава Управу предузећа;
- 4) Управа предузећа, сходно наводима у пријави, доноси одлуку да ли ће по истој покренути истражни и дисциплински поступак;
- 5) Дисциплински поступак се води по правилима и процедурама прописаним Правилником о дисциплинској и материјалној одговорности радника;
- 6) Одлуку о санкционисању доноси Управа предузећа;
- 7) О покренутом поступку Управа званично обавјештава службеника за усклађеност;
- 8) Службеник за усклађеност присуствује току поступка и доношењу одлуке о санкционисању запослених по основу кршења Програма усклађености и Кодекса понашања;
- 9) Службеник за усклађеност води посебну евиденцију о кршењу и санкционисању запослених која се односе на Програм усклађености и Кодекс понашања, те у годишњем извјештају посебно извјештава о овим случајевима;

- 10) Строго је забрањено вршење репресије над лицима која су извршила пријаву нарушавања интегритета или учествују у истрази коју води службеник за усклађеност или друга лица;
- 11) Санкције за кршење одредби Програма усклађености и Кодекса понашања за ангажована трећа лица одређује Управа ОДС-а сходно врсти и начину ангажмана, врсти и посљедицама кршења одредби, те законским могућностима за изрицање санкција;
- 12) Уколико Управа процијени да у пријави постоје основи за прекршајну или кривичну одговорност, дужна је званично о томе обавијестити надлежне органе и институције.

Члан 8.

(заштита повјерљивих и комерцијално осјетљивих информација)

- 1) Повјерљивим и комерцијално осјетљивим информацијама се сматрају подаци о корисницима дистрибутивне мреже и тржишним учесницима, који су у посједу ОДС-а, као што су:
  - a) Појединачни уговори корисника мреже, подаци о обрачуну и наплати по овим уговорима,
  - b) Подаци о мјерним мјестима корисника мреже,
  - c) Контакт подаци корисника дистрибутивног система, енергетске и финансијске картице, подаци о банкама,
  - d) Комерцијални услови, начин плаћања и остали услови из уговора који су корисници дистрибутивног система закључили са својим снабдјевачем/трговцем,
  - e) Мјерни подаци, профили потрошње појединачних корисника дистрибутивног система,
  - f) Историјат приговора и жалби појединачних корисника мреже,
  - g) Неактивни и планирани нови прикључци корисника на мрежу,
  - h) Остали подаци који од стране тржишног учесника буду означени повјерљивим (нпр. пословни и инвестициони планови, технички подаци);
- 2) Управа ОДС-а, запослени у ОДС-у или ангажована трећа лица у ОДС-у могу доставити повјерљиве информације трећим лицима искључиво по добијању сагласности субјекта на кога се тражене информације односе, осим у случајевима доставе података у складу са правилима извјештавања РЕРС-а или по тражењу другог органа према законима дефинисаним овлаштењима;
- 3) Комерцијално осјетљивим информацијама сматрају се и подаци који се односе на опште и оперативне податке о дистрибутивном систему и који, у колико су доступни само појединим тржишним учесницима, могу створити конкурентну предност на тржишту електричне енергије. Информације о дистрибутивном систему се чине доступним јавности изузев у случајевима постојања оправданих разлога против њиховог јавног објављивања који се односе на легитиман комерцијални интерес или питања сигурности система;
- 4) Управи ОДС-а, запосленим у ОДС-у и ангажованим трећим лицима се забрањује достава и објављивање повјерљивих и комерцијално осјетљивих информација супротно одредбама Програма усклађености и овог Кодекса;
- 5) Управа ОДС-а и запослени у ОДС-у су дужни обезбједити и спријечити приступ повјерљивим и комерцијално осјетљивим информацијама и подацима;
- 6) Управа је дужна обезбједити успостављање система управљања подацима, укључујући информације које се односе на кориснике мреже, тржишне учеснике и опште информације, те прописати правила приступа повјерљивим информацијама која гарантују недискриминирајући приступ, а која се односе на кориснике дистрибутивне мреже, по једнаким условима, укључујући рокове, ажурирање, садржај, формат и цијене приступа информацијама;

- 7) Сви запослени у ОДС-у и ангажована трећа лица су се дужна придржавати правила из претходног става овог члана;
- 8) Подаци из регистра мјерних мјеста могу бити достављени само снабдјевачу крајњег купца и субјектима који су овлаштени за послове енергетског обрачуна, поравнања или администрацију тржишта;
- 9) Забрањена је израда додатних копија повјерљивих информација у чврстој или електронској форми, осим овлашћеним лицима ОДС-а;
- 10) Управа је обавезна организовати, а сви запослени су дужни похађати обуку о поступању са информацијама које се односе на трећа лица или општим информацијама о мрежи;
- 11) Управа ОДС-а, запослени у ОДС-у или ангажована трећа лица у ОДС-у током и након истека мандата/запослења/ангажмана, дужни су придржавати се правила о повјерљивости информација која важе за управу компаније.

Члан 9.

(обавеза поштовања Програма усклађености и Кодекса понашања)

- 1) Сви чланови управе и запослени у ОДС-у, као и ангажована трећа лица или правни субјекти по било ком другом основу, потписују изјаву да су упознати са одредбама Програма усклађености и Кодекса понашања, као и правним посљедицама кршења њихових одредби, те да су у обавези да их се придржавају;
- 2) Ове изјаве постају саставни дио уговора о раду/ангажовању код ОДС-а.

Члан 10.

(ступање Кодекса понашања на снагу)

- 1) Кодекс понашања ступа на снагу даном усвајања;
- 2) Кодекс понашања се објављује на интернет страници оператора дистрибутивног система;
- 3) Управа оператора дистрибутивног система је дужна са одредбама Кодекса понашања упознати све запослене у року од најдуже 15 дана након његовог објављивања;
- 4) Измјене и допуне Кодекса понашања врше се по истој процедури његовог доношења.

ЗЕДП "Електро-Бијељина" а.д. Бијељина

Назорни одбор

Предсједник

С. Кривошеја

Број: 6381/2023- НО/XXV-26.1.

Датум: 19.06.2023. године